

L'alternativa de futur per a les ONG més consolidades passa per la politització activa. Faran, però, el salt als parlaments europeus, com els partits verds? Les primeres pistes van sortir en la Conferència Sud-Nord 'Junts per l'eradicació de la pobresa' d'Intermón.

ONG a l'assalt dels parlaments?

"Cal interrogar-se sobre la possible —i desitjable— reconversió d'algunes ONGD o xarxes d'ONGD en partits polítics com ja va succeir al seu dia amb les ONG ecologistes en alguns països". Aquests mots d'Ignasi de Senillosa, director del Servei d'Estudis d'Intermón, en la presentació de la seva ponència a la Conferència Sud-Nord van sorprendre més d'un periodista. La possibilitat que les organitzacions no governamentals de desenvolupament (ONGD) esdevinguin partits polítics, a imatge i semblança de la reconversió d'alguns grups verds europeus als anys 70, va ser la notícia més destacada per la premsa. Res més lluny, però, de la idea de Senillosa, "avui dia això és fer política-ficció", per bé que hi ha moltíssimes connexions.

La tasca diària de les ONG d'àmbits diversos ha portat aquestes organitzacions a assenyalar els fòrums de decisió dels governs del nord com un dels principals espais d'actuació. En aquests moments, l'articulació de l'acció política forma part d'un intens debat que recorre diverses ONG catalanes. Bon exemple pràctic d'aquesta necessitat d'acció de pressió política és la campanya contra el comerç d'armes endegada l'any 1994 per Amnistia Internacional, Greenpeace, Intermón i Metges Sense Fronteres, que fa poques setmanes van fer arribar positivament al Parlament de Catalunya. Després de superar el nivell local i autonòmic, al text base

per la transparència en el comerç d'armes només li queda entrar al Congrés de diputats. La necessària iniciativa política, doncs, es demostra positiva.

Per Ignasi de Senillosa, el mercat de les ONG està bastant saturat, però en canvi en molts pocs casos s'ha fet un procés de reflexió sobre la seva activitat i cap a on cal anar actualment. "Ens hem adonat en

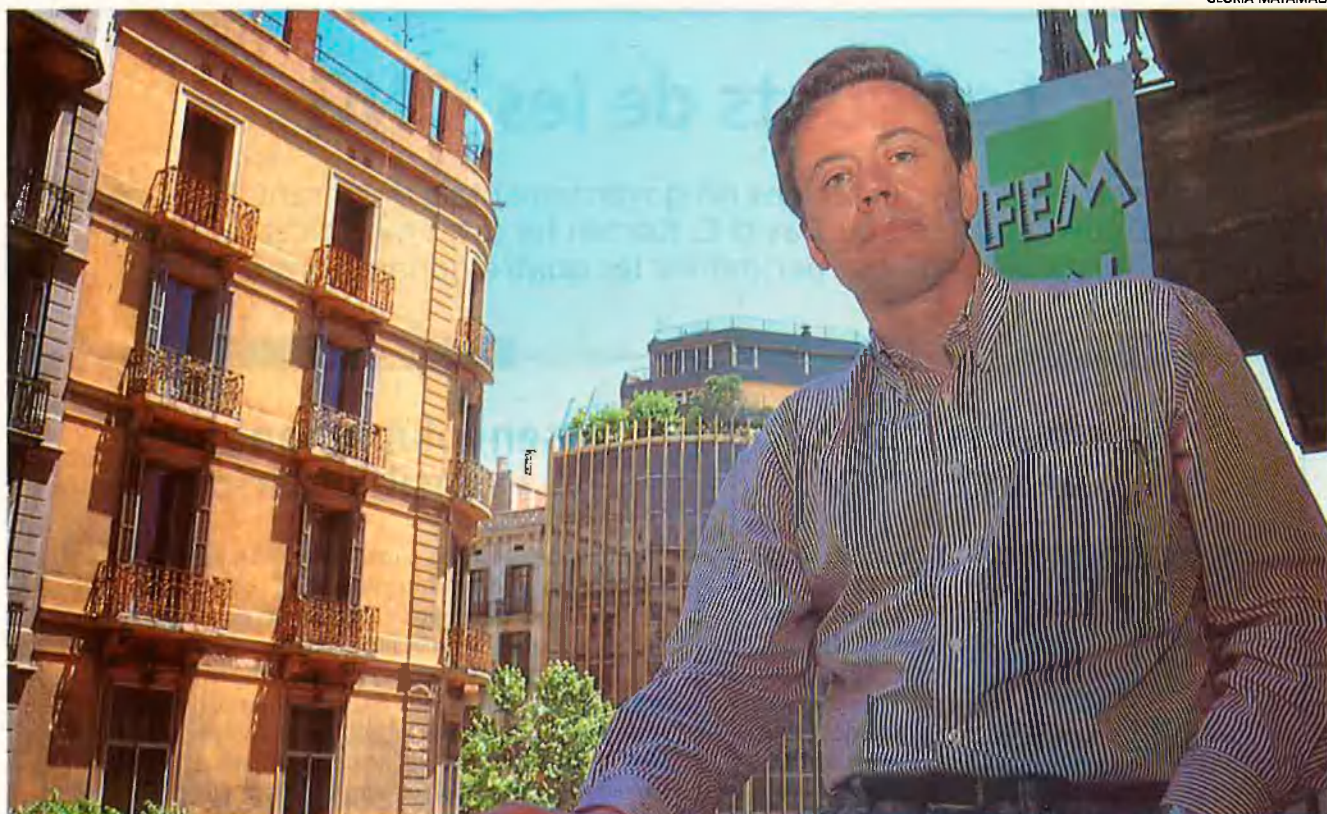
Moltes ONG han començat a assenyalar els governs del nord com un dels principals àmbits de la seva actuació.

els últims anys, que era necessari un grau molt més elevat de reflexió, d'investigació, sobre les relacions nord-sud i els macroaspectes com comerç, medi ambient, deute, població, etc.", explica Senillosa, i afegeix: "hi ha hagut poca renovació per manca de mitjans econòmics, i en alguns casos per manca de voluntat senzillament. Algunes ONGD feien cooperació, però no hi havia interès a fer un treball aprofundit de reflexió sobre la feina feta".

Després de l'anàlisi i la reflexió, s'han obert unes noves perspecti-

ves per al paper d'aquestes organitzacions al Nord, "fins ara sabíem que havíem de fer cooperació sobre el terreny, sensibilitzar les nostres poblacions davant del que passava al tercer món, però el que hem començat a fer, de manera molt més important és, en primer lloc, donar una visió alternativa de la problemàtica nord-sud basada en un estudi rigorós de què significa l'ajuda, el creixement demogràfic, la problemàtica ambiental i qui és responsable de què i des de quan, i com els governs del nord han d'aplicar determinades correccions polítiques per pal·liar aquesta situació. Alhora cal que aquesta reflexió tingui una incidència sobre la presa de decisions, tant en l'àmbit privat com en el públic, que afecten les poblacions del sud i cada vegada més les del nord mateix", explica Senillosa. Aquest és un pas que, segons el dirigent d'Intermón, "encara l'han de fer moltes ONG, tot i que possiblement no el podran fer, però hem de tenir clar que no hi ha neutralitat, tota cooperació és política".

Al llindar de la cinquena generació. L'acció diària de les ONGD els ha portat a fixar la vista en les polítiques dels països del Nord, precisament d'on elles parteixen. La seva actitud de denúncia i proposta ja no és considerada pels governants com a cànvida innocència que es dedica a tapar forats. Ara, fins i tot poden ser molt molestos. Davant de possibles atacs a les ONGD, que ja s'han donat en alguns països, no els

queda més remei que enfortir la seva independència, sobretot econòmica.

Algunes d'aquestes organitzacions estan a punt d'entrar—segons apunta Ignasi de Senillosa— en la cinquena generació d'ONGD. "Hem d'estar molt atents als moviments populars no organitzats. No parlo d'explosions socials de protesta, sinó de moviments espontanis", explica Senillosa, "abans, la resposta davant d'un problema era molt més sovint de posar en marxa una estructura organitzativa, encara que fos conjuntural, per abordar el conflicte i trobar solucions, tot i que també es donaven moviments espontanis i explosions violentes. Ara sembla que la conformació de noves estructures és cada vegada més difícil, i demana uns recursos que per aquesta mena d'activitats són molt escassos. Alhora, però, cada vegada més et trobes que aquests moviments espontanis representen la sensibilitat de la població, potser més que les organitzacions tradicionals".

El desencís respecte els portaveus tradicionals de la gent, com sindicats i partits, és un sentiment

estès entre la societat i alhora les ONG. Aquestes saben a quins problemes s'enfronten i quines en són les causes, i això els fa encarar el futur amb determinació. No es tractaria tant de partits polítics, però sí de l'establiment d'una xarxa d'ONG internacional i d'àmbits diversos que puguin reaccionar eficaçment. Segons Senillosa, "el futur passa per mobilitzar molta gent i que les ONG tinguin un paper molt més de lideratge conceptual, de llençar idees, de mobilitzar la gent i potser no tant d'intervenir en política". Aquesta idea també va planar recentment en la setena trobada "Pau i Eradicació de la pobresa" de la Fundació per la Pau, que va considerar imprescindible la pressió i la incidència contundent en instàncies polítiques.

Font d'idees. Però de moment, la reconversió a partits continua fent massa basarda pels mals exemples que s'han perdut en les maresmes del pragmatisme. L'alternativa significa esdevenir una font d'idees, que com s'ha demostrat, després els partits recullen i assumeixen, més o menys desnaturalitzades.

D'un temps ençà, la capacitat de mobilització per resoldre problemes com la fam i idees com la del "0,7% i +" ha estat considerable. Les ONGD han esdevingut uns potaveus amb credibilitat i una certa capacitat per fer sentir els seus missatges. Alhora, els partits polítics han sabut recollir aquestes demandes. De fet, cada cop hi ha més referències a l'ajuda per al desenvolupament i als problemes del Tercer i Quart Món en els programes i estructures organitzatives dels partits.

El debat a les ONG continua, doncs, en ebullició, i de moment és clara la necessitat de la pressió política amb eficàcia als governs i grups de poder del nord, ja que els problemes dels dos hemisferis són cada cop més interdependents. Però reconvertir-se en partits polítics, ni que sigui organitzats en l'àmbit europeu, encara és molt difícil. Així doncs, de moment l'assalt als parlaments es continuarà fent de manera discreta, des del nivell local fins a l'estatal, com a grup de pressió incisiva i eficaç.

Oriol Cortacans

Ignasi de Senillosa, director del Servei d'Estudis d'Intermón. Considera fonamental que les ONG realitzin estudis sobre la situació del sud que puguin influir sobre les decisions dels governs.